

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertia est p[er]fect[i]o[n]is deificatiue

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

fursum erectis luminibus aliq̄d̄ in directū
 susceperit. Cumq̄ diligentissime sic intēdens
 quid cerneret: respondit. Video dominuz
 meū. Et tunc q̄ sacra debinc deuore, sus-
 cipiens psalmos penitētiales cū fratribus
 vsq̄ ad finē ip̄e cōpleuit. Et post paululū
 hora quasi dimidia leniter dormienti simi-
 lis expirauit. Fuerūt autē vt habet in chro-
 nicis totū vite sue anni. xxxvj. Erat em̄ an-
 nor. xv. cū ordinē beati augustini ingressus
 est. et in monasterio sancti vincētij vixit du-
 obus annis. In monasterio scē crucis d̄
 columbria nouē annis. Postremo in ordi-
 ne beati frācisca decē annos consumauit. z
 sexta feria obiit die iunij. xij. apparenē s̄
 bi dño ante brē aie exitū vt dictū est. **Q**
 vtiq̄ in testimoniū z approbationē sue p̄-
 cellentis deuorōis factū esse nō ambigim⁹
 z in consolationē spirituālē aie ab ergastu-
 lo corporis egressure. Unde dicit Greg. q̄
 aliq̄ in consolationē egrediētis aie solet
 apparere ip̄e autor et retributor vite. Et
 dicitur igit̄ apparere in beato antonio deuo-
 tionis excellētia p̄ quā ad spūalis p̄fectōis
 ascensum vir sanctus semp̄ seipsum magis
 ac magis disposuit. Quā sicut dicit Cassi-
 fug ps. Oratio serenat cor: mūct̄ a victis
 abstrahit a terrenis: subleuat ad celestia:
 reddit cor capaci⁹ z dignius ad spūalia dō-
 na acapiēda. Hec ille. In p̄dictis itaq̄ tri-
 bus ad spūalem p̄fectionē dispositus gl̄i-
 osum patrē antonii imitari certemus: q̄
 niam in his (vt ex dictis p̄) specialē excellen-
 tiā gessit p̄ quā exemplari luce mūdū i via
 salutis illustrās dirigit. itaq̄ copiose sancti
 tatis radios effudit. vt merito dicere pos-
 simus: qm̄ ip̄e est lux mūdi.

Tertia est cōsideratio p̄fectōis di-
 ficatiue: q̄ maxime in dono sapie-
 q̄ est excellētissimū spūsancti do-
 num. Sicut autē dicit doctor subtil̄ in. ij.
 di. xxxij. Vniuersalis qm̄ in septura cōmē-
 dat sapientia: ubi sapientia charitate icludit.
 Est enī habit⁹ quo sapit habentē illud ob-
 lectū qd̄ est in se sapidus. quo. i. placet mi-
 hi bonum eius in se. z illd̄ volo mihi. Hec
 Scotus. Sapientia igit̄ amorē dei ip̄ortat
 p̄supponēdo in cognitionē z illuminatōez
 intellect⁹. cognitionē in quā nō simplice sed
 affectuā. Unde solet dici sapientia qm̄ sapi-
 da scientia. In hac igit̄ sapientia maxie cō-

sistit hominis p̄fectio: qm̄ p̄ eam maxime
 p̄iūgit sumo bono: viz ip̄i deo. Propter
 qd̄ etiā dicitur q̄ illa est p̄fectio deificati-
 ua: qm̄ p̄ eā hō totus in deū trāstert z trās-
 format p̄ amorē. Huius siq̄ dē antoni⁹ spe-
 ciale qndā p̄minentia in dono sapie obtri-
 nuit. propter qd̄ recte dici pōt lux mūdi.
 Lux in quā nō plū illuminatū s̄z cordi-
 um inflammatū. In z de eo dicit pōt illd̄
 Jo. v. Ille erat lucerna ardēs z lucēs. et
 illd̄ Sap. xv. Impleuit eū dñs spū sapiez
 intellect⁹. Hui⁹ autē p̄cellens b̄ Antonij
 sapia triplex habuit papū testimoniū.

Primū est testimoniū gr̄tiose p̄mendatōis
Secūm est zēlose p̄dicationis
Tertiuū est copiose veneratōis.

Urimū est testimoniū
 gr̄tiose cōmendatōis. Legit̄ enī in chront-
 cis q̄ b̄tis antoni⁹ de b̄n̄placēto b̄ti Fran-
 cisci p̄mus studē in theologia cum fratre
 adā de marisco angelico in ordine p̄ gēner-
 rale capitulū ordinat⁹ ē. Et accesserunt ad
 abbate sancti andree de p̄cellis q̄ tūc iter
 theologos excellētior habebat: q̄ libros be-
 ati Dionysij nouit e greco trāstulerat in la-
 tinū. et pulcherrime cōmentauit. Tūc em̄ d̄
 Mediolano vercell trāstari fuerat studiu⁹
 generale. Abbas h̄ eos benigne recepit.
 z tantā in eis mentis eleuatōnem p̄cepit vt
 ip̄e dē abbas doctor se diceret doctū ab i⁹
 doctis. et celestes hierarchias in eoz anī-
 ma depinxisse. In illis autē q̄q̄ annis q̄
 bus cū illo studuerūt in libris b̄ti Dionysij
 ad tantā mentis serenitatē z lumē sapie
 uenerūt vt illas hierarchias nō it̄ didicist
 se sed z p̄currisse viderent. In idē venerat⁹
 b̄l abbas reddēs testimoniū sapie b̄ti an-
 tonij in dicto commēto. c. ij. vij. p̄t̄cta. sub
 l̄ra H. sic dicit. Freq̄nter amor penetrat v-
 bi cognitio p̄t̄ca foris stat. Legim⁹ enim
 quōsdā sc̄tos ep̄os min⁹ fuisse ph̄icos qui
 z mysticā theologiā captu mētis haurient/
 tes celos penetrabāt omnē philosophicaz
 cognitionē subtilissime trāseūtes vsq̄ ad
 altissimā trinitatē. Qd̄ z ego in sc̄to fratre
 antonio de ordine minoz peculiari famili-
 aritate expressi sum. q̄ cū esset min⁹ imbu-
 tus s̄ris secularib⁹ animi puritate et men-
 tis ar. ore succēsus mysticā theologiā ca-
 ptu mentis z feruenter desiderat. z desit

Ver. De sctō Antonio

abundanter hausit: vt possim dicere de eo quod de Joanne baptista scribitur. Ipse erat lucerna ardens et lucens. q̄a s̄z amore ardebat inter: et doctrina lucebat ext̄ius. Hic aut̄ vir sct̄us Anton̄? s̄z sic excellens diuina sapientia erudit̄? nō tñ p̄sūpsit q̄n sumcunq; rogat̄? a fratrib; legere nisi beati Fr̄acisci p̄habita volūte. Cui beatus Fr̄acisc̄? tale in scriptis fert̄ dedisse r̄sūz. **Charrissimo meo fratri Antonio** frater fr̄aciscus salutē in ch̄io. Placet q̄ sacra theologia legas fratrib; dūmō. **H̄mōi** studium sancte deuotōis et or̄is studii nō ext̄iguas: sic in regula p̄metur. Vale. **Hec** in chronias. Part̄ itaq; q̄ zelose: imo q̄ gl̄ose cōmēda est beati antonij sapia a t̄solenmi doctore: abbare vic; sc̄ellēsi. **Ad** cui; v̄t̄iq; sapie plenitudinē magis ac magis hauriendā ampliorē eo sp̄ in alios capacio: fi eb at: q̄ in h̄ilitate p̄ h̄mōi erat. ps. Sapientia p̄stans puul. **Ex** Dat̄ xj. diē dñs. **Q̄**st̄ teo: tibi pater dñe celi et terre qm̄ abs cōdisti hec. s. diuina mysteria. a sapientibus et p̄t̄entib; .i. ab his q̄ sibi p̄is tales videtur inde sup̄biētes. et reuelasti ea puulis. .i. h̄ūilib; q̄ puuli sunt in ocul̄ suis: in p̄pua vic; reputatōe.

Secūdū est testimonium

zelose p̄dicatōis. .i. affectuose. q̄ vic; fiebat et feruēt̄ desiderio salutis aiaz. **Q̄d** manifestat ardorē diuini amoris et fratne charitatis: quo ardore monet̄ aliq̄s ad p̄cūradū alioz salutē: et ad repellēdū et iēp̄adū q̄cqd̄ h̄mōi salutē fr̄iat aut honori dei rogat̄ diuino. **H̄mōi** zelo plen̄ erat heli as: q̄ d̄ h̄t. ij. Reg. xij. Zelo zelat̄ sū pro dño deo: qz dereliquit̄ deū filij isrl̄. **Hoc** ē zelo tanq̄ alter helias plen̄ fuit b. anton̄? **Uñ** et potuit dicere cū p̄s. Tabescere me fecit zel̄ me: qz o. sunt p̄. t. ip̄mici mei. .i. p̄uersi et iniq̄ q̄ sunt inimici dei. et p̄ h̄is cui iustibet iust. iuxta illd̄ p̄s. Sup̄ inimicos tuos tabescēbā. p̄fe. odio ode. illos. s. q̄tū ad culpā et maliciā: s̄z nō q̄tū ad p̄sonam. inimici facti sunt mibi. **H̄mōi** aut̄ zelū in h̄ō antonio declarat euidenter triplex sue p̄dicatōis cōditio laudabil: q̄ et ei; ex celi lectam sue sapie et sp̄ual̄ p̄fectōis. **Prima** p̄ditio est p̄seuerātia affectuosa. **Autortas** se nāq; p̄c̄r̄ ad̄i suscepta officū sibi inuul

ctū nō segnit̄ exēq; studuit sed h̄et̄ erem̄q; sibi acten̄? inuigilauerat iā tūc in laborem insolitū p̄ fraternā edificatōe p̄uerit. **Uñ** lōge lateq; p̄ ciuitates et castella et rura circūiens p̄bū vite feruētissime p̄dicauit. **Le** litueq; instruat̄ in oib; p̄ diuinitate audiētū lingul; p̄gruetia p̄ponebat. **Strabā** tur in eo viri l̄rati tāta ingenij subtilitate tamq; luculentā lingue disertudinē quem in oib; audiebāt et miro discretōis pondere s̄ba libran tē. **Prop̄** qd̄ etiā sic̄bi i ch̄rognicis sct̄is Fr̄acisc̄? cū sūū ep̄um appellabat. **Lūq;** sel̄ rhome i palio d̄ mādato sū mi ponific; p̄grinis inuenerat lib; q̄ h̄ luc p̄t̄ indulgētias et p̄allū p̄uenēt̄ p̄d̄ carci (erant q̄ p̄pe ibi grea: latini: barbari fr̄acigenerē: eutonici: slavij et anglici et aliq; diuersarū linguaz sic sp̄s̄ct̄us lingua suā vt quondā ap̄toz mirificauit q̄ oēs q̄ audiebant nō sine maḡ admiratōe ip̄m clare intelligebāt. et audiebat v̄nūsc̄q; lingua suā in q̄ nat̄? ess; et tūc tāardua de sanet; eloquijs eructauit q̄ oēs reddidit stupore et admiratōe suspēsoz. **Uñ** qd̄ papa p̄cūliari t̄ō arcā testamēti eū d̄m̄ep̄s vocare p̄ueuit. **Hec** in chronias. **Uñ** ip̄s̄ tam tā p̄dicat̄ is q̄tū acceptat̄: idarco in cāpō q̄ vic; reliq̄az b̄i Fr̄acisci facta ē tr̄slatō: **Uñ** an̄ felice ei; tr̄slatū anno ab oi fratuz regim̄e p̄sus absolut̄. etq; general̄ p̄d̄ cād̄i libras q̄cunq; p̄nū veller p̄edif. **P̄t̄** mūq; huiuscemodi libras curium ad curatē paduanā direxit. **Ubi** cū sacro rpe q̄ dragē sine p̄dicaret: tāto desiderio ad eum audiēdū accessa ē v̄nueritas populi vt curmatim cūctis ad eū p̄suetib; q̄tidianis in eccl̄is opteret statōnes idia. **L̄z** aut̄ egrotatōe p̄nua et molesta q̄dā na rurali cor̄ pulētia p̄meret. a p̄dicādo tñ et audiēdo cōfessōes et dādo salutē p̄silia nullo labore suamie h̄et̄ebat. **Posat** itaq; cū paulo d̄ cere illd̄ Act. xij. **Nō** facio aiam meā. .i. v̄nū sensitivā p̄cōsiorē q̄ me. .i. q̄ aiam intelletiuā q̄ est h̄ō infior; et ps hois p̄nū palioz dūmō plūmē cursū meū et ministeriū sibi qd̄ accepti. **S̄c̄da** p̄ditio est p̄s̄ct̄ia p̄uola. **Hec** em̄ pudore nec timore nec amare inordinato aliq̄ren? omittēbat p̄s̄ct̄ia p̄dicare. **Hic** em̄ in doct̄ne pocul̄ mirabilē affluens tanto iusticie libramine singul̄ sua reddebat q̄ sue magnis loq̄ret̄ vel puul;

eq̄ cunctos vitatis iaculis feriebat. Sicut em̄ dicitur *Sancti. vi. Foris est ut mors dilectio* Et ardore aut̄ dilectiois loq̄bat̄ br̄is Antonius. Ideo etiā mirāda strenuitate maḡ totū tyrannū resistebat. Tantaq̄ seueritate gradēs etiā p̄sonas corripuit vt alij plebriq̄ famosi p̄dicatores h̄ audientes ip̄i ad ī trepidā viri p̄stantiam trepidarent. et quodā pusillanimitatis rubore p̄fusi lōge abesse pot̄. q̄ adesse volētes p̄fusas manu vel veste frōtes obducerēt. Erat q̄ppe sermo ip̄ius p̄fiosus parit̄ et leuet̄ vt audientibus amore ingereret p̄f et timorē. Legit̄ aut̄ in ch̄onic̄ q̄ dū sel̄ bictur̄ in synodo p̄dicaret ad archiep̄m̄ p̄bū dirigēs in feruore sp̄s dixit. *Tibi loquar o cornute. Lepit̄ aut̄ qdā vicia q̄b̄ erat archiep̄s in conscientia sauciat̄ tāto feruore et tāclar̄ et solidīs scripture testimonijs detestari q̄ subito cepit archiep̄s ad cōpunctionē et lachrymas et deuotionē hacten̄ inerp̄tā puocari. Finita aut̄ synodo ei in p̄tē humilit̄ deducto p̄sentie vuln̄ apuit. et ex̄t̄ ī dei fuitio se st̄ndios̄ occupauit. Et ibidez legit̄ q̄ p̄rat qdā potēs h̄ crudelissim̄ tyrannus noie cicelin̄ de romano padue et loc̄ circumstantibz tyrannizans. Quis cū in principio sue tyrānidis cede hōim̄ p̄maximā fecisset in nerana: p̄cipiens hoc intrep̄d̄ pater anton̄ ad eum p̄sonaliter attētauit. Quem vidēs his p̄bis aggressif. Inimice dei tyranne seuisime et rabide canis q̄l q̄ sanguinē ch̄rianor̄ innoxium effundere nō cessabis. ecce manet super te durissima dei snia et horrēda. mltaq̄ alia graua et aspera sibi dixit. Circūstantes p̄o satellites expectabant q̄ iuberet eū (vt solit̄ erat) trucidari: sed aliē factum est o nō d̄sponēte. Ille em̄ ad viri dei p̄ba cōpunct̄ om̄i animi feritate deposita q̄si agn̄ mansuet̄ effectus ad collū cingulo mox appeso coram viro dei p̄strat̄ nō sine stupore oim̄ q̄ aderant: culpā suā dixit: humilit̄ emēdā omnē turba eī b̄n̄placitū p̄mittēs. Postea suis p̄plicibz stupētibz dixit. Viri cōmilitones ne ex h̄ miremini. Nā dico q̄ vidi quēdam fulgorē dei mei ex huius p̄tis vultu p̄cedere q̄ me adeo terruit vt ad eī visionē scribile ī p̄fundū inferni me subito putare demergi. Et ext̄t̄ illū in magna deuotionē habuit et a malis se retraxit. Lūc̄ volens*

callide exp̄iri rectitudinē viri dei et missif eī rentū p̄lenez audissif antonū nihil ex eo recipe voluisse dixit. Satore p̄ certo q̄ hō dei est. dicat de cetero qd̄ et videbit. Et dicitis patz cōstantia viri dei omnē timorē h̄anū excludit. s. Jo. iij. Timor nō est in charitate. s. p̄tra charitas foras mittio rē. Tertia dicit̄ ē efficacia fructuosa. Pot̄ de eo dici qd̄ de helta dicitur *Ecc̄. xviij. Surrexit q̄si ignis et p̄bū illi q̄si facu. ar. Tāta q̄ppe p̄t̄ multitudo ad p̄dicatōem eī p̄fuebat vt p̄pactates eccl̄iaz excederet. Ideo plerūq̄ ad spaciōsa p̄atoz loca se p̄uertit. Intēdebaf aut̄ ab oibz tāto studio dū famul̄ dei loq̄ret vt in triginta vel ampl̄ hominū milibus vix murmur aut strepitus audiret. Sed et stationarij clausiferū venaliū apothecis nihil omnino vendere p̄sumebat̄ donec solute sermone ad sua singuli quid p̄redibāt. Ibi vidiffes ad pacē mortales inimicitias reformari. Ibi longa captiuitate defētos libertati donari. Ibi rapinas et viuras fstrui. Ibi reddi p̄gnora et debita relaxari. Ibi quicq̄ consiliū p̄ suorū qualitate criminū requirentes oim̄ nō se stare viri dei arbitrio promittebant. Ne ad hoc p̄m p̄ visionē ammonitos plebriq̄ dicebant. Ibi equebāt publice peccatrices. Ibi tot diuersi generis peccatores ad penitentiā recurrebant vt vix p̄fessioibz audiendis sufficerēt sacerdotes. Sed et h̄ ad p̄dicatōis eī efficacā commendandaz p̄tereūdū nō est q̄ vice quadā scrib̄ ad cap̄ pitulū in puiaa p̄gregat̄ sc̄tis hic de titulo crucis dulciss̄ Jesu passionis sup̄plis eius dulci modulo p̄dicauit eū beatissim̄ pater eo tēpore corporaliter adhuc viuus s̄ in alia regione tūc longī inde remotus se in aere filijs nouo ac stupēdo mirado p̄sentauit tanq̄ brachijs in patibulo crucis p̄t̄sus. sicq̄ filios crucis signaculo p̄signado benedicens viri dei Antonij p̄monez approbauit. Nec solū efficacā habebat verbū eius ad morum inforationē: verū etiā cogētissimis rationibz p̄uersitates hereticorum confutabat. Nam et ap̄o Ariminū q̄ p̄les hereticorū ad fidei veritatem conuertit. Inter q̄s et heresiarchā quendā nomine Bonouillū ab annis triginta erroris p̄stiferi tenebris obsecatum ad Amen veritatis reduxit: et deuotum vlt̄q̄ ad moztēs*

Her. De sancto Antonio

mādatꝝ ecclie stare fecit. In chronice at le
git qꝫ i pꝛibꝫ tholosanis cū scꝛis aduersus
hereticū pꝛidissimū de saluifero eucharis
tie sacꝛo fortissime disputasset: ac ipm pe
ne quicquid ad fidē quertissꝫ pꝫ mltꝫ argu
mēta hereticꝝ adiecit. **D**ixit tamꝫ pꝫ et
veniamꝫ ad facta. **E**t adiecit. **E**go anial
ynū recludā pꝫ tridū qꝫ famis iedia cruci
abꝫ rꝫ tūc videbis si famescēs aial reuerēt
am hēbit ad chꝛi corpꝫ qꝫ ibi assēs: eē sub
pantis spēcie. **C**ui scꝛis assensum pꝫbit si
ne mora. **D**ie qꝫ pꝫira sitꝫ scꝛus pꝫ i pla
tea latissima. **A**dest hereticꝫ cū sua caterua
educēs mulū quē fame cruciauerat. **S**an
ctꝫ antoniꝫ ibidē celebrat in qꝫā capella: rꝫ
pꝫ missam afferit corpꝫ chꝛi scꝛissimū. **E**t
imparosilēto dixit ad mulū. **I**n frute cre
atoris tui quē in māibꝫ lz idignꝫ teneo pꝫ
cipio tibi. **A**l yr ei reuerētā facias. **I**nte
rim hereticꝫ mulo fantꝫ abum offert.
Mirabile certe. **N**ā aial sic fame cruciatū
post pꝫba antoniꝫ cibū paruipēdēs stati ca
pire vsqꝫ ad poplices inclinato corā sacꝛo
genu flexit. **F**it gaudū catholicꝫ hereticis
ꝫfusio. **P**redicꝫ at hereticꝫ iuxta pꝫmissum
relicta oi heresi factꝫ fidelꝫ mādatꝫ ecclie
obediuit. **I**te i eisdē chronice legit qꝫ cꝫ
hereticos disputare cū ipi obstinati pꝫba eiꝫ
audire pꝫtēret: scꝛis ipē isꝫū are deo qꝫā
die venit ad os sumis iuxta mare. **E**t ce
pit ex pre dñi pꝫces aduocare di. **A**udite
pꝫbū dñi pꝫces marꝫ qꝫ audire pꝫtēnt her
retici. **E**t ecce subito an scꝛm pꝫciū multꝫ
tudo magꝫ qꝫ oēs tenebāt capita super aqꝫs
aliqꝫntū erecta. **V**idisses ibidē pꝫces di
uerſi generꝫ qꝫlibet ad sui siles currere. **I**l
lis at ordinatꝫ cepit be. **A**ntoniꝫ pꝫdicare
di. **F**rēs mei pꝫces multū tenemini grās
referre creatori qꝫ i vꝫm hitaculū dedit vo
bis tānobile elemētū rꝫ refrigeria mltꝫpl
cia. **E**t alia multa silia dices eis ad qꝫ aliqꝫ
pꝫces voces emittebāt: aliqꝫ apiebant ora
rꝫ oēs capita inclinabāt yr poterāt altissꝫ
mū collaudāres. **E**xhilaratꝫ itaqꝫ in ipū
Antoniꝫ clamabat: **B**enedicꝫ deꝫ eternꝫ
qꝫ magꝫ honorat eū pꝫces aqꝫricꝫ qꝫ boies
heretici. **A**d qꝫ miraculū accurrūt pꝫs et
ipi heretici. qꝫ vidētes tā insolitū miraculū
cōpūcti corde ad pedes scꝫ Antonij yr eis
pꝫdicatōez faceret pꝫsedē. **T**ūc at de fide
tā mirabilꝫ pꝫdicauit qꝫ oēs ibi existentes

hereticos quertit. pꝫces at ab eo licētiar:
ipi scꝫ capitibꝫ applaudētes ad mare pꝫ ya
rias pres abierūt. **S**ctꝫs at antoniꝫ ibi per
dies plimos pꝫdicādo multū ibidē fructū
fecit. **I**te i qꝫsdez chronice legit qꝫ circa an
nū dñi. **D**cccxxij. retulit qꝫā hō fener cū
dā fratri minoꝫ qꝫ ipē b. **A**ntoniū viderat
Et cū fuisset de nūero. xij. latronū qꝫ in ne
moribꝫ hitabāt ad depꝫdān viatores: oēs
xij. audita fama pꝫdicatiōis eiꝫ die qꝫdam
sub igꝛo hitu quenerūt. **A**udietes qꝫ ignita
eiꝫ cloqꝫa cepērūt pꝫctis cōpūgi. **Q**uos cū
pꝫ pꝫ dꝫ eozꝫ pꝫfessioe pꝫ ordinē audiūsser:
pꝫnam inūges inf dicit eis qꝫ ad seclera cō
sueta nullo mō reditēt. nō redētibꝫ pꝫnt
rēs etna gaudia. redētibꝫ pꝫ oēna supꝫ
cia. **R**eferebat at idē seher qꝫ aliqꝫ corū ad
ꝫueta flagicia celeritꝫ pꝫsubilibꝫ supꝫ
is vitā finierūt: sic scꝫs pꝫdixerat. **N**ō rede
untēs at i pace rꝫ i vꝫio quēserūt. **I**lli at scꝫ
scꝫs itūnerat qꝫ. xij. vicibꝫ apꝫoz pꝫnt e
pauli limina visitaret. qꝫ. xij. vice reditēs ro
mā herꝫ via fratri referebat eū. **L**achrymū
expectās iuxta scꝫ pꝫmissuz etnē vite gau
dia. post hūꝫ cursum miserie pꝫs. **H**ec i
chronice. **P**ꝫ itaqꝫ fructuosa efficacia pꝫ
dicatiōis bñ Antonij. **E**ccl. xij. **V**erba fa
pientū qꝫ stimuli ad erigendū a casu. rꝫ qꝫ
si clauſm alterꝫ desirꝫ ad renuēdū a pecca
tis. **E**t dicitꝫ qꝫ apparet qꝫ zelosa fuerit et
feruens eiꝫ pꝫdicatio qꝫ testimoniuz dabat
vere sapiētē rꝫ feruēde charitatis intrus in
corde feruescentis. qꝫ sicut dꝫ dñs **M**at.
xij. **E**t abūdāria cordis os loqꝫtur. **B**onꝫ
hō de bono thesauro cordis sui pꝫfert bōa
Et h aut efficacior erat eiꝫ pꝫdicatio. quia
pꝫ vita qꝫ lingua pꝫdicabat. qꝫ ex pꝫo dꝫ
mini cepit facere rꝫ docere. yr dicit. **A**ctu
um primo.

Tertū est testimoniuz co
piose veneratiōis. qꝫ vicꝫ dñs voluit eū
multipliciter venerari in testimoniū sue san
ctitatis rꝫ vere sapiētē seu pꝫfectiōis spꝫat
iuxta pꝫmissum saluatoris. **Jo**ā. xij. **S**iquis
mibi ministrauerit honorificabit eū pater
meus qui est in celis. **H**onorificabit autē
eum dominus pꝫcipue triplici veneratio
ne. **P**rima est veneratio populose deu
otionis. **A**liquando enim finitis suis
sermonibus omnis eum turba tangere pꝫ

de uorone nitet. et si quis vult modicum quod de
 vestimeto eius perdere possit non quas in hoc
 reliquas se habere gaudebat. Si vero quis eius
 aliquid vult tagere meruerit: id ipsum pro grandi
 mure putabit. Post mortem autem eius audi-
 to rumore mortis eius pro pueros cateruatim
 pro ciuitatem gradientes et mirabiliter voci
 ferando clamantes. **V**ortuus est pater san-
 ctus: mortuus est sanctus Antoni. **S**tati oes
 ciues adueniunt: plurimisque flexibile vnanimit
 plantam sumunt. Et quod per letagere pro multitu-
 dine corpus non poterat: aliquid suorum pro ali-
 os ad tangendum veluti zonam vel anulum vel
 aliquid huiusmodi porrigebat. **T**andem cum lumi-
 narium copiositate numerosissima sepultus est.
Stati autem ab ipsa die sepulture coruscantibus
 miraculis prodigijs inenarrabiliter deuoto
 populi ad sepulcrum eius visitandum excitatur
 ut videre potes in legenda. **H**is. **A**ntonis ho-
 norati sunt amici tui de? **S**ecunda est vener-
 ratio gloriose canonizationis. **N**am cum glori-
 osi Antoni sanctitas plurimis claresceret mira-
 culi clamant: **P**rocedit vnusquisque omnium ut san-
 cti canonizationis pareat. **Q**ue cum multitudine
 nitate parata est a die obitus sui mense. **X**ij. p
 dominum patrem Gregorium nonum. **L**egit autem
 in chronico: quod ead die ius canonizationis vlti-
 boni. **P**lures vnde fuerat br. **A**ntoni? **O**mnium
 solennitate maria letabatur. **C**um tamen huiusmodi exul-
 tationis ignorabat. **I**mo quod erat mirabile: ipsa
 tintinabula eiusdem vrbis nullo pulsante pro
 se ipsa fontem danti tanti patris glorijs extolle-
 batur. **P**aruo autem interiecto tempore repretum est quod
 illa die fuerat b. Antoni? canonizationis. **V**nde
 de capella in hospicio primo ad eius honorem
 vlti boni. ciuitas honorifice struxit. cuius fe-
 stum annuatim ibidem celebrat. **T**ertia est ve-
 neratio miraculose operationis. **F**ecit autem dominus
 pro eius miracula precipue tripliciter. **P**rimo circa
 creaturam irrationalium in sensibilibus insolitaz
 operationibus: sic super dixim? de piscibus quod ad eius
 predicationem audientia ipso vocante conuerunt.
Item miles quidam clatum vitreum que manu ten-
 nebat preceps in fratre dei. **S**i vitrum hoc Antoni
 us preseruauerit integrum: hinc vix credo scri-
 ptum. **Q**uoque ad petram colliso tamen mirabiliter ser-
 uato moro oem errorem abiecit. **E**t sic legitur i
 chronico. **C**um scilicet aliquid hoc predictum miracu-
 lum coram multis recitaret: quidam de risorie acce-
 pit scyphum vitreum vacuum: et vitres aridas i
 manu tenens dixit. **S**i b. Antoni? de istis

vinibus viuas nasci faceret ut scyphus iste i-
 de musto repleretur: **H** ego miraculum reputa-
 re et credere quod narrasti. **M**irabile dicitur:
 subito vitres iste vitrescunt: et vitreibus folijs ad-
 ornant. **D**emum viue nascunt et naturant. **T**andem
 de eis vinum copiosum: et vitreum vas totaliter
 implet. **Q**uoque multo videri stupefacti assiste-
 tes de irrisionibus facti sunt laudatores. **S**e-
 cundo circa viuendum hominum conditione. **P**rimo
 quod pro potentia diuina fuit ipse scilicet et scilicet in di-
 uersis locis. **L**egit enim in chronico. quod cum beatus
 Antoni? erat in eos lemonice: cum nocte
 sancta cruce dante i lemonicio i ecclesia sancti pe-
 tri de quadrum huiusmodi matutinali semiebat po-
 puli ibidem congregati vba vite. **F**res autem illa
 eadem hora nocte media matutinali officij
 laudes decantabant. **B**ratres autem Antoni? erat
 pro vna lectioe legenda constituitur. **D**um ergo fres pro
 cessissent vix ad lectioem illam: subito ipse in
 medio chori apparuit. et lectioem ibidem decan-
 tauit. **S**tupefacti autem fratribus et lectioe pleena
 disparuit. **I**n ecclesia autem sancti Petri tunc ra-
 cuit coram populo quod diu lectione continuaret in
 choro. **S**ic legit sibi trigisse in montes
 pessulano tpe quod ibi legebatur. **C**um enim scilicet in quod
 da festo solent predicari et inchoato sermone oc-
 currit memorie inuictum sibi officium quodam
 ex oblivione alii non commisisse: vix catere al-
 lelulia quod nimium ex hoc dicitur seque quod dormire
 vellet super pulpitum inclinante caput cum capu-
 tio opiente vix dei eadem hora visus est i eccle-
 sia fratres catere alla in missa: corpus etiam cor-
 ram populo persistere. **P**ost itaque dominus corpus
 vnum et idem numero scilicet et scilicet facere esse i diuersis
 locis et localis. **N**am si de? potest duo miracula
 scilicet facere: a fortiori potest vnum. **S**ed circa exist-
 entia corporis christi i diuersis locis quod idubitaliter est
 ex diuina fide sunt duo miracula scilicet. vix quod
 idem corpus sit i diuersis locis: et quod sit i loco non
 localis. **I**tem non finem commensuratione loci. **Q**uod a for-
 tiori potest de? facere quod idem corpus sit i diuer-
 sis locis et localis. **I**tem multas fecit b. Anto. mi-
 racula pro viuendum solatone. **A**b ipsa enim die
 sue sepulture quocumque infirmitate detenti quod tu-
 ba eius? pingeret: continuo optata sanitatem
 receperunt. **E**t quod accedere non poterat salui co-
 ram oibus et pro foribus in platea fiebat. **I**tem quod
 decem et nouem diuersimode contracti repunt
 erecti. **P**alystici quocumque solidati. **T**otidemque a
 gilboz deformitate curati. **C**eci scilicet illumina-
 ti. **T**rius surdoz aures apte. et eiusdem numeri

Ber. De sctō Antonio paduano

mutoꝝ lingue solute. Duo a morbo cadu
co: toridēq; a febrib; libati. Pretea q̄daz
despabili naufragio laborantes voto ad
eū factō celerit ad portum salutis q̄dā eos
lucis radio visibiliter p̄cedente p̄ducti sūt
Itē puer q̄dam a piculoso colli tumore vo
to p̄ eius matrē ad eū fact; sanar; eadem
iterū infirmitate dū matrē vorū soluere ne
gliceret ē p̄cussus. vob; postmodū itera
to ac reddito libatus. Itē q̄dā vir alteruz
brachiorū inutile p̄sus h̄bens p̄ beatuz
Antonū plenā recepit sanitatē. s; cū occa
sione sanitatis acceptē inimicis adhuc vlti
onē se diceret redditurū; robore statim p̄di
to ad p̄stinā infirmitatis redijt statū. **Vl**
ta pretea fecit miracula tribulatoꝝ necessi
tatis subueniēdo: a picul; liberādo: lepro
sos mūdando: demoniacos liberādo: et va
rijs morib; egrotātes sanādo. captiuoꝝ
vincula soluēdo. naufrag; antib; mare sedā
dō. res et mēbra p̄dita restituēdo. **Dec** sup
dicta miracula habent in legēda. In chro
nicis autē legit; q; die mortis sue apparuit
abbati p̄cellēn; tūc in camera sua solitario:
et sac; meditatioib; intēto. cui dī. Ecce dñe
abba relicto asello meo padue vado ad pa
triā festinan;. Et statū cū abbate i gutture
vbi tūc Guiter patiebatur familiarit; tetigis
set et continuo ab egritudine libasset; fo
ras dispuir. Abbas p̄o cogitans q; forte
ad nativā patriā p̄geret: et decessū totalit;
ignoras; v; ip̄um saltē aliquantulū detineret
surrexit. Et ip̄m nō inueniēs obuiās mo
nasterij fuitoꝝ; vbi esset frater antonius
angie req̄rebat. q̄b; respōdentib; ip̄m non
venisse mltū mirabatur. Dissū est ad locuz
frat; q̄ erat in villa si forte illū vidissent. et
eo nō inuenio abbas ad cor: rediēs certissi
me intellexit bñm p̄cem p̄ mort; decessum
ad celestis patrie iulū se fecit p̄p̄isse. Et
notās r̄ps diligens postmodū liq̄do repit
eadē hora q̄ sibi apparuit ip̄m ex hac vita
m̄gisse. Itē in castro regni portugalie q̄d
serpa vocat m̄lier erat Sara noie bñs frā
tisco et antonio deuota. Vir autē et lubric;
erat et iniqu;: q̄ cū cōcubinis relicta vxor
re nō solū vitā nequā ducebat: s; vxorem
habēs exofam multiplicat; affligebat et p̄
cutiebat. q̄b; vxoris in rātū creuit tristi
tia q; de h̄ara delibavit suspēditō vitā fini
re. Eū q̄ nocte q̄dā viro absente veller i la

queo collū ponere ad ostiū dom; fuit fort
ter pulsātū cū clamore. Tūc illa statim su
nē ab scōdēs ad ostiū accessit. Et aperta
porta vidit duos fr̄es minores hūiliter p̄
hospitio rogātes. q̄ infrogat; dixerūt se ēē
de longinq; partib; et q; vn; eoz franci
scus: alter anton; dicebat. Et illa. Intra
te (ait) amore bñi francisci et bñi antonij. Et
posita mēsa dū viderēt comedere: dñam sa
eris p̄menib; respiciēbāt q̄b; i bonū altero
ta p̄posuit nocte illa nō exequi q̄d sibi fugi
gesserat inimic;. Intra; fr̄es camerā allig
tam: intra et m̄lier lectū suū. Et eadē hora
illi duo viro suo apparuerūt in formis dī
cētēs. Nos sum; sc̄tus francisc; et sc̄tus
Anton; a deo missi tibi denūciantes q; nō
si p̄uertaris a via tua mala infra tres die;
moriēris et in infernū demergeris. Hā et vt
por: tua hac nocte p̄ te tribulata se p̄ collū
suspendisset nisi ad eā venissemus. **Vade**
igit ad eam et in signū pete funē q̄ se volu
it iugulare. Territ; hō et subito excitat;
ac de peccatis p̄tr; venit ad domū. **Sur**
rexit autē tūc vxor ei;. et nō suens; scribo
stupefacta erat quōd exissent. **Vir** q̄ ei be
nigne se iurauit et dixit. Vbi ē corōda tu;
q̄ hac nocte te volebas suffocare? Illa autē
antonita nihil r̄didit. Et ille ait. Sāo q̄lem
grāmi tibi et mihi fecerit sc̄i fr̄ancisc; et anto
ni;. q̄s p̄terita nocte hospitio receperūt. **Q̄**
fiter illa p̄itātē. et sua visioe detecta vir hū
liter veniā petijt ab vxore. Sicq; ambo i
charitate diu viuētes pleni virtutib; sc̄toꝝ
francisci et Antonij pariter laudauerūt.
Tertio fecit dñs p̄ eū miracula in motu
oz suscitatioe. In legenda autē asserunt
duo mortui p̄ eū mirifice suscitari. In chro
nicis autē narrant; tredecim aquis iumentū
p̄ eū vite restituti. q̄ duo erant de ciuitate
te vlyzboñ. Videre potes chronicam. **P̄**
omnia autē h̄mōi miracula **Horādum** est
vnum mirabile quod in e; trāslatōe vlti
est. Sicut enim legit; in chronicis anno do
minice incarnationis. **De** xlij. postq; dō
placuit meritis hui; sancti de sub iugo dē
lini tyranni qut eā depopulauerat ciuitatē
eripe Paduā: eius ciues intēsiōi deuotiōe
ad sanctū seruētes p̄grandē et solennē sa
bi ecclesiā construxerunt. **Corp** autē eius
trāsferre statuentes cū in octaua dñice res
urrectionis ip̄m corpus q̄d in terra diuila

ruerat effodissent: inuenta est lingua eius
adeo recens: rubicunda et pulchra que per vigi
tate annos et amplius sub terra iacuerat
quasi eadem hora pater sanctissimus dece
sisset. Quam venerabilis vir frater bona
uentu. tunc ordinis generalis minister: post
modum cardinalis et eps albanensis presens hu
ius translationis gaudijs manibus reuerent
accipiens irrigatus plurimo lachrymarum: as
fari eam deuotissime cepit huiusmodi verbis. **Q**ui
gua benedicta que ipse dominum benedixit et a
lios benedicere fecit: nunc manifeste appa
ret quantum meriti existis apud deum. **E**cce in
figens et dulcia oscula et deuota iussit eas
seorsum honorifice collocari. **E**t dicit itaq
ue apparet quod multis claruit miracula glo
riosius vir dei Antonius. quibus vitis mira
culis euident apparet sue sanctitatis excel
lencia. Recte ergo dici potest beatus Anto
nius lux mundi. Hunc itaque tante sanctitatis
virum tota mentis deuotione veneremur ut sus
tis apud deum meritis luce gratie plustres
mur in hac mortali vita: et tandem eterne
glorie luce cum sanctis ad ipsi mereamur amem.

De beato Bernardino confessore.

Dilectus deo

et hominibus: cuius memoria in beatis
dicitur est. **E**ccl. xlv. Verba ista
dicunt ad istam de moyse. et nunc
etiam de Bernardino eadem dicam. Sic ei
moyses filios israel eduxit de egypto: sic
beatus Bernardino multos traxit de via pe
ditiois in viam salutis. Porrit itaque multum di
cere illud **Deuter. vi.** Eduxit te de terra
egypti: et de domo seruitutis liberaui te.
Possumus autem videre quod dilectus deo fue
rit beatus Bernardino: et qualiter eius merito
ria in benedictione est si contempleremur tres
principales considerationes.

Prima est consideratio sue gratiose in
choationis.

Secunda est sue virtuose perfectionis.

Tercia est sue gloriose consummationis.

Prima est consideratio sue gloriose in
choationis. **A** prima quippe erat
te deo seruire cepit. **I**uxta doctri
nam sapientis **Ecclesiastes. xij.** Vemento
creatoris tui in diebus iuuentutis tue. **I**n prima

vitae etate pater eius eum laudabiliter instru
xit. **C**umque sex vel septem esset annorum pa
ter eius defunctus est. **E**t sic vitae parentem
remanere orbat. **N**am et iam antea cum
adhuc esset paruulus infans mater eius obie
rat. **I**deo potuit dicere cum **Ps.** Quoniam
pater meus et mater mea dereliquerunt
me. **D**ominus autem assumpsit me. **Q**uedam autem
venerabilis mulier **Tobia** nomine soror mat
ris eius: mulier inquam deuotione et mo
ribus multum commendata: que vidua erat: et
regulam penitentium obseruabat. **S**edulam
eius curam gessit: et cum amore tenerimo
diligebat. **Q**uod magistro subdidit litteris
imbuendum: et sanctis in oribus educandum.
Qui tam ingenij perspicuitate: quam morum in
genia probitate omnes cocuos suos emi
nentius excedebat. **T**errenorum. **iij.** **B**onum
erit viro cum portauerit iugum ab adolescen
tia sua. **I**deoque itaque dilectus est a domi
no: quod ab ipsa tenera etate domino seruit
seruire. **T**ales enim diligit dominus: **I**deo dice
bat dominus **Sarab. xij.** Sinite paruulos ve
nire ad me. **F**uerunt autem in eo tria pfecti
sua virtutis initia ab ipsa etate tenera.

Primum est humilitas verecunde conditionis
Secundum est sedulitas studiose auditus
Tertium est assiduitas seruiciis
de deuotionis.

Primus est humilitas

verecunde conditionis. **Jacob. iij.** **H**umi
libus deo dat gratiam. **D**e verecundia autem di
cit **Bernardus.** **N**escio an quisquam gratius
verecundia in moribus hominum aduertit quam
at: que est certe omnium ornatus etatum. sed
tenere gratia verecundie in tenera etate
amplius pulchriusque enitescit. **Q**uid ama
bilis verecunde adolescere. **Q**ui vera et mi
nime dubia bone nuncia spei: bone, in do
ctis inder: **Q**uid ita turpiloquum et omnis
deinceps turpitudinis fugitans: **S**oror
continentie est: iudicium columbine simpli
citatatis: testis innocentie: lampas est pudic
te mentis: fama custos: vite deus: virtutis
sedes: virtutum primitie mature laus: et in
signe totius honesti. **H**ec **Bernardus.**
Et **secundum Aristotelem in Ethicis.** **V**erecun
dia est passio laudabilis in iuvene: **B**eatus
vitis **Bernardus** multum huiusmodi erat et pfectus